

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 19g/2020

privind excepția de neconstituționalitate a textului
„din vina angajatorului” din articolul 330 alin. (2) din Codul muncii
(*calcularea penalităților în caz de reținere din vina angajatorului a plăților
cuenite salariatului*)

CHIȘINĂU
23 martie 2020

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlii Vladimir ȚURCAN, *președinte*,
dlii Eduard ABABEI,
dlii Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlii Serghei ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Cristina Chihai, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 17 februarie 2020,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 23 martie 2020 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „din vina angajatorului” din articolul 330 alin. (2) din Codul muncii, ridicată de către dl avocat Sergiu Brânză, în dosarul nr. 2a-3921/2019, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet de judecători al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău (dnele Nelea Budăi, Ala Malii și dl Ion Muruianu), în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 3 mai 2017, dl Leonid Prepeșița a depus la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, o cerere de chemare în judecată împotriva S.R.L. „Rudnic-Construct”, prin care a solicitat încasarea plăților salariale.

4. Pe 26 februarie 2018, Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, a admis integral cererea de chemare în judecată înaintată de Leonid Prepeșița împotriva S.R.L. „Rudnic-Construct”.

5. Pe 28 martie 2018, dl avocat Sergiu Brânză, care apără interesele S.R.L. „Rudnic-Construct”, a depus apel împotriva hotărârii din 26 februarie 2018, emisă de Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, iar pe 21 noiembrie 2019 a înaintat un apel suplimentar. De asemenea, pe 5 decembrie 2019, dl avocat Vasile Ceclu, care reprezintă interesele dlii Leonid Prepeșița, a depus cerere de majorare a pretențiilor acțiunii, solicitând încasarea plăților suplimentare pentru fiecare zi de întârziere din suma neplătită în termen.

6. În ședința de judecată din 13 februarie 2020, dl avocat Sergiu Brânză a depus o cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a textului „din vina angajatorului” din articolul 330 alin. (2) din Codul muncii.

7. Prin încheierea din 13 februarie 2020, Curtea de Apel Chișinău a admis cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

[...]”.

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

9. Prevederile relevante ale Codului muncii sunt următoarele:

Articolul 329 Repararea prejudiciului material și a celui moral cauzat salariatului

„(1) Angajatorul este obligat să repare integral prejudiciul material și cel moral cauzat salariatului în legătură cu îndeplinirea de către acesta a obligațiilor de muncă, în cazul discriminării salariatului la locul de muncă sau ca rezultat al privării ilegale de posibilitatea de a munci, dacă prezentul cod sau alte acte normative nu prevăd altfel.

[...]”.

Articolul 330 Obligația angajatorului de a repara prejudiciul cauzat persoanei ca rezultat al privării ilegale de posibilitatea de a munci

„(1) Angajatorul este obligat să compenseze persoanei salariul pe care aceasta nu l-a primit, în toate cazurile privării ilegale de posibilitatea de a munci. Această obligație survine, în particular, în caz de:

- a) refuz neîntemeiat de angajare;
- b) eliberare ilegală din serviciu sau transfer ilegal la o altă muncă;
- c) staționare a unității din vina angajatorului, cu excepția perioadei șomajului tehnic (art.80);
- e) reținere a plății salariului;

- f) rețineri a tuturor plăților sau a unora din ele în caz de eliberare din serviciu;
- g) răspândire, prin orice mijloace (de informare în masă, referințe scrise etc.), a informațiilor calomnioase despre salariat;
- h) neîndeplinire în termen a hotărârii organului competent de jurisdicție a muncii care a soluționat un litigiu (conflict) având ca obiect privarea de posibilitatea de a munci.

(2) În caz de rețineri, din vina angajatorului, a salariului (art. 142), a indemnizației de concediu (art. 117), a plăților în caz de eliberare (art.143) sau a altor plăți (art. 123, 124, 127, 139, 186, art. 225 alin. (8) etc.) convenite salariatului, acestuia i se plătesc suplimentar, pentru fiecare zi de întârziere, 0,3 la sută din suma neplătită în termen”.

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

10. În argumentarea excepției de neconstituționalitate, autorul susține că textul „din vina angajatorului” din articolul 330 alin. (2) din Codul muncii nu corespunde exigențelor calității legii. Autorul pretinde că norma contestată nu stabilește în mod cert subiectul constatat al vinovăției angajatorului, precum și modalitatea constatării acestei vinovății. Astfel, în opinia autorului sesizării, imprevizibilitatea prevederilor contestate determină aplicarea acestora în mod diferențiat de către instanțele de judecată, fapt contrar accesului liber la justiție.

11. Potrivit autorului excepției, dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3), 4, 7, 16, 20, 21, 23, 26 și 115 alin. (1) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Codului muncii, ține de competența Curții Constituționale.

14. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, ridicată de către dl avocat Sergiu Brânză, în dosarul nr. 2a-3921/2019, pendinte la Curtea de Apel Chișinău, este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

15. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul „din vina angajatorului” din articolul 330 alin. (2) din Codul muncii. Acest articol stabilește cazurile în care angajatorul este obligat să repare prejudiciul material provocat salariatului ca rezultat al privării ilegale de posibilitatea de a munci și modalitatea de calculare a penalităților în caz de reținere a achitării plăților convenite salariatului.

16. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză civilă care are ca obiect un apel împotriva hotărârii instanței de judecată, în care au fost aplicate prevederile contestate. Astfel, Curtea admite că instanța de apel va verifica modul în care au fost aplicate prevederile criticate în cauza pe care o examinează.

17. Curtea notează că prevederile criticate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

18. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept constituțional. Astfel, Curtea trebuie să verifice, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (DCC nr. 24 din 2 martie 2020, § 18).

19. Curtea observă că, deși autorul susține că dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3), 4, 7, 16, 20, 21, 23, 26 și 115 alin. (1) din Constituție, argumentul său principal se referă la neconformitatea textului contestat cu exigențele calității legii [articolul 23 din Constituție]. De asemenea, autorul susține că imprevizibilitatea prevederilor contestate determină aplicarea acestora în mod diferențiat de către instanțele de judecată, fapt contrar accesului liber la justiție [articolul 20 din Constituție].

20. Sub acest aspect, Curtea reține că simpla enumerare a articolelor 1 alin. (3), 4, 7, 16, 21, 26 și 115 alin. (1) din Constituție, în lipsa argumentelor care ar fundamenta pretinsa relație de contrarietate a dispozițiilor legale criticate față de acestea, nu poate fi considerată o veritabilă critică de neconstituționalitate.

21. În situații similare, Curtea a respins ca inadmisibile sesizările formulate, precizând că simpla trimitere la un text din Constituție, fără explicarea pretinsei neconformități cu acesta a prevederilor legale contestate, nu echivalează cu un argument (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 44 din 22 mai 2017, § 19; DCC nr. 30 din 29 martie 2018, § 22; DCC nr. 145 din 29 noiembrie 2018, § 15; DCC nr. 130 din 2 decembrie 2019, § 23, DCC nr. 151 din 26 decembrie 2019, § 16; DCC nr. 5 din 20 ianuarie 2020, § 20).

22. Totodată, în jurisprudența sa, Curtea a menționat că, pentru a putea fi invocat standardul calității legii prevăzut de articolul 23 din Constituție, trebuie să existe o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 38 din 8 iulie 2016, § 35; DCC nr. 44 din 22 mai 2017, § 18; DCC nr. 6 din 23 ianuarie 2020, § 22). Curtea a stabilit că nu există o problemă de constituționalitate din perspectiva calității unei legi atât timp cât nu este afectat un drept fundamental.

23. Sub acest aspect, autorul sesizării a invocat că imprevizibilitatea prevederilor contestate afectează dreptul de acces liber la justiție. Curtea notează că textul contestat nu împiedică persoana să se adreseze în instanța de judecată în situația invocată pentru a-și apăra drepturile. Astfel, Curtea reține că aceste prevederi nu restrâng sau nu diminuează dreptul de acces liber la justiție, garantat de articolul 20 din Constituție.

24. De asemenea, Curtea constată că autorul sesizării nu a argumentat ingerința în alte drepturi fundamentale. Curtea nu identifică o problemă de constituționalitate în raport cu textul contestat și nu reține argumentele autorului sesizării că imprevizibilitatea prevederilor contestate determină aplicarea acestora în mod diferențiat de către instanțele de judecată.

25. Curtea reiterează că Curtea Supremă de Justiție este instanța judecătorească supremă care asigură aplicarea corectă și uniformă a legislației de către toate instanțele judecătorești. În acest sens, Curtea Europeană a subliniat, în cauza *Baydar v. Olanda*, 24 aprilie 2018, § 47, faptul că asigurarea aplicării uniforme și a interpretării corecte a legilor de către instanțele supreme ale unui stat reprezintă un scop legitim compatibil cu Convenția (DCC nr. 106 din 7 octombrie 2019, § 26; DCC nr. 46 din 22 mai 2018, § 34; DCC nr. 36 din 19 aprilie 2018, § 34).

26. Curtea observă că Plenul Curții Supreme de Justiție a adoptat Hotărârea nr. 11 din 3 octombrie 2005 „Cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației ce reglementează obligația uneia dintre părțile contractului individual de muncă de a repara prejudiciul cauzat celeilalte părți”, în care a reținut că, potrivit articolului 330 alin. (2) din Codul muncii, angajatorul care nu și-a executat obligațiile prevăzute de lege și de contractul individual de muncă este prezumat a fi în culpă, fiind apărât (eliberat) de răspundere numai dacă dovedește că a fost împiedicat să execute prevederile contractului printr-o cauză care nu-i poate fi imputată. Circumstanțele respective se vor constata în fiecare caz aparte, reieșind din probele prezentate (a se vedea pct. 9 al Hotărârii).

27. Curtea notează că ține de competența instanței de judecată să constate, în cazul examinării litigiilor de muncă, dacă angajatorul nu și-a executat obligațiile prevăzute de lege și de contractul individual de muncă dintr-un motiv care nu-i poate fi imputat, faptele respective fiind constatate în fiecare caz aparte, reieșind din circumstanțele de fapt și probele prezentate de angajator.

28. Astfel, Curtea constată că există repere concrete care ajută destinatarul și interpretul legii să prevadă sensul exact al dispozițiilor contestate. Prin urmare, Curtea reține că norma contestată este previzibilă.

29. Curtea relevă că această excepție de neconstituționalitate nu intră în sfera controlului de constituționalitate, dat fiind faptul că motivele autorului se referă la aspecte ce țin de interpretarea și de aplicarea legii. Curtea reiterează că această competență le revine instanțelor de judecată de drept comun (DCC nr. 91 din 19 septembrie 2019, DCC nr. 130 din 2 decembrie 2019, § 22, DCC nr. 6 din 23 ianuarie 2020, § 29, DCC nr. 28 din 12 martie 2020, § 56).

30. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 42 alin. (1), 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

D E C I D E:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „din vina angajatorului” din articolul 330 alin. (2) din Codul muncii, ridicată de către dl avocat Sergiu Brânză, în dosarul nr. 2a-3921/2019, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Vladimir ȚURCAN

Chișinău, 23 martie 2020

DCC nr. 35

Dosarul nr. 19g/2020